

بکوشد، دوم اینکه نظامی میان استعدادهای انسانی برقرار نماید تا هیچگونه افراط و تفریطی نباشد.

در مورد پرورش جسم، اسلام هر چیزی را که قطعاً مضر باشد حرام می‌داند. البته مسئله «معتد به» و «غیر معتد به» داریم. معتد به، یعنی زیان آنقدر کم است که قابل اعتنا نیست. اسلام حرج ایجاد نمی‌کند، پس این موارد را مکروه می‌نماید یا می‌گوید مستحب است که انجام نشود. بنابراین پرورش جسم در حدود پرورش علمی، بهداشت، سلامت و تقویت جسم که نیرو بگیرد، یک کمال است. البته آن تن‌پروری که غیر از پرورش بدن به معنی بهداشت است، آن بد است. آن تن‌پروری در واقع، نفس‌پروری است که اغلب ضد بهداشت جسم می‌باشد.

پرورش استعداد عقلانی

در میان استعدادهای مخصوص انسان، در درجه اول استعداد عقلانی است. اسلام یک دین طرفدار عقل است و به نحو شدیدی هم روی این استعداد تکیه کرده است. آیه قرآن: «فبشر عباد الذین یستمعون القول فیتبعون احسنه، اولئک الذین یتدبرون و اولئک هم اولوالالباب» بندگان مرا بشارت ده (با بندگان آغاز شده، گویی می‌خواهد بگوید بنده خدا آن است که چنین باشد). آنان که سخن را استماع می‌کنند، آنان که می‌سنجند و بهترین آن را انتخاب و پیروی می‌کنند. قرآن این هدایت را هدایت الهی می‌داند و اینها صاحبان واقعی عقل هستند. «لب» به مغز است، مانند مغز گردو یا بادام. مغز انسان هم اساس انسان است. از این دیگر نمی‌شود تعبیری بهتر پیدا کرد در مورد دعوت به این که انسان باید عقلش بالاستقلال حاکم باشد و دارای قدرت نقد و انتقاد باشد.

تعقل در سنت

در تاریخ عقل شیعی به علت دعوت ائمه به تعقل و تفکر استدلالی تر بوده است. سنی‌ها از ابتدا دو دسته شده‌اند: معتزله و اشاعره، باز هم با هم اختلاف داشته‌اند. معتزله بیشتر طرفدار عقل بوده‌اند و اشاعره طرفدار تعبد بوده‌اند. شیعه با معتزله همگام بود. در کتب شیعی مثل «کافی» و «بحار» و دیگر کتاب‌هایی که دوره حدیث هستند، کتاب از «العقل و الجهل» شروع می‌کنند.

در حدیثی می‌فرماید: خدا دو حجت دارد: حجت ظاهر و حجت باطن. حجت ظاهر انبیا هستند و حجت باطن عقول مردم است. یا این حدیث را زیاد شنیدید: «الحکمه ضاله المومن» یعنی حکمت گمشده مومن است. حکمت بدون شک علمی است که استحکام و پایه داشته باشد. در قرن دوم هجری که خلفا کتب را از زبان‌های مختلف ترجمه کردند، ائمه که اینها را ملعون می‌دانستند، حتی یکبار هم به این کار اینها ایراد وارد نکردند.

حدیثی است از حضرت موسی بن جعفر (ع) که مخاطبشان هشام بن الحکم بوده است. هشام یکی از قوی‌ترین متکلمین زمان خودش بود. غرض، امام به هشام می‌فرماید: «یا هشام! ان الله تبارک تعالی بشر اهل العقل و الفهم فی کتابه فبشر عباد الذین یستمعون القول فیتبعون احسنه...» خدا اهل فهم و عقل را در قرآن بشارت داده که خاصیت تجزیه و تحلیل و غربال کردن خوب و بد، اصلاً خاصیت عقل است. بعد امام فرمودند: ولی به عقل تنها هم نباید اکتفا کرد، عقل را باید با علم توأم کرد، چون عقل یک حالت غریزی و طبیعی دارد، ولی علم، عقل را تربیت می‌کند.

معروف است از بیکن که می‌گوید: علما سه دسته هستند: بعضی مانند مورچه‌هی دانه می‌آورند و انبار می‌کنند. مثل ضبط صوت هستند و همان که یاد گرفته‌اند را می‌گویند. دسته دوم مانند کرم ابریشم هستند و از درون خودشان درآورند و می‌بافند. دسته سوم هم زنبور عسل هستند و از گل‌ها می‌مکنند و عسل می‌سازند. مسئله عقل مسموع و مطبوع هم همین است. علم مسموع اگر به مطبوع ضمیمه نشود، کافی نیست، یعنی انسان آنچه را که از بیرون می‌گیرد باید با آن نیروی باطنی خود بسازد تا یک چیزی از آب دربیاید. سپس امام فرمود: «یا هشام! ثم بین ان العقل مع العلم» عقل باید با علم توأم باشد.

مسئله تقلید و پیروی از اکثریت

مسئله تقلید را زیاد شنیده‌اید. قرآن با این مسئله به اصطلاح امروز «سنت‌گرایی» یعنی پذیرفتن آنچه در گذشته بوده و با پیروی کورکورانه از آباء و اسلاف فقط به این دلیل که آنها نیاکان بوده‌اند، سخت مبارزه کرده است.

مسئله دیگر مسئله عدد است. در انسان تمایل به اینکه همنگ جماعت شود زیاد است. قدما اگر حرفی از خودشان بود از تنهایی وحشت می‌کردند بگویند، و برای اینکه بگویند ما تنها نیستیم عده‌ای را همفکر خود اعلان می‌کردند. بوعلی تصریح می‌کند که من هر حرفی دارم به زبان ارسطو می‌گویم، برای اینکه اگر به زبان خورم بگویم، کسی قبول نمی‌کند. ملاصدرا اصرار دارد که حرف قدما را بیاورد و حرف‌های خودش را با آنها توجیه کند. ولی به هر حال قرآن کثرت را مذمت می‌کند و می‌گوید کثرت معیار نیست. این هم خودش نوع دیگر استقلال بخشیدن به عقل است و دعوت به اینکه عقل باید معیار باشد. امام در دنباله همین تعبیر را می‌فرماید که هشام! به حرف مردم اعتنا نکن، به تشخیص مردم اعتنا نکن، تشخیص، تشخیص خودت باشد.

۴۹۶ شهید مطهری چه کسانی را عالمان با مغز جاهل می‌دانند؟

- (۱) عالمانی که به علمشان عمل نمی‌کنند.
- (۲) افرادی که آنچه یاد می‌گیرند را از یاد می‌برند.
- (۳) افرادی که فقط آنچه استاد و کتاب گفته می‌دانند، و قادر به قضاوت در جای دیگر نیستند.
- (۴) انسان‌هایی که بسیار می‌دانند ولی در عمل، نادرست عمل می‌کنند.

۴۹۷ واجب تهیوی چیست؟

- (۱) بر هر مسلمان که بتواند فریضه است.
- (۲) برای واجب دیگر مسلمان را آماده می‌کند.
- (۳) از هدف‌های اسلامی است.
- (۴) در زمان معینی واجب است.

۴۹۸ در روایات «نقد و انتقاد کردن» به چه مفهوم آمده است؟

- (۱) ایراد کسی را بازگو کردن.
- (۲) برای اصلاح فردی تلاش کردن.
- (۳) عیب‌جویی کردن.
- (۴) درست و نادرست سخن را جدا کردن.

۴۹۹ قرآن با چه هدفی پیروان سنت‌های گذشتگان را مذمت نموده است؟

- (۱) دعوت افراد به ایمان
- (۲) دعوت افراد به تعقل
- (۳) دعوت افراد به اسلام
- (۴) هشدار و نذیر

۵۰۰ «ان للقلوب شهوه و اقبالا و ادبارا، فأتوا من قبل شهوتها و اقبالها، فأن القلب اذا اکره عمی»

این جمله از نهج البلاغه به کدام موضوع اشاره دارد؟

- (۱) در آموزش اجبار نداشته باشید.
- (۲) امیال خود را کنترل نمایید.
- (۳) آموزش علوم را به تدریج انجام دهید.
- (۴) شهوت مانع تعلیم است.

۵۰۱ این جمله «امیل را باید عادت بدهم که به هیچ چیز عادت نکند.» از کیست؟

- (۱) دکارت
- (۲) کانت
- (۳) روسو
- (۴) یونگ

۵۰۲ در چه عاداتی انس ایجاد می‌شود؟

- (۱) انفعالی
- (۲) فعلی
- (۳) جسمی
- (۴) هنرها

۵۰۳ این جمله بر قبر چه کسی نوشته شده است؟

«دو چیز است که اعجاب انسان را برمی‌انگیزد و هیچوقت انسان اعجابش به آن کم نمی‌شود. یکی آسمان پر ستاره‌ای که بالای سر ما قرار دارد و دیگر وجدانی که در درون ما قرار دارد.»

- (۱) روسو
- (۲) کانت
- (۳) دیویی
- (۴) افلاطون

۵۰۴ پیروان کدامیک از ارزش‌های اخلاقی دم می‌زنند، ولی جهان‌بینی آنها ارزش‌های اخلاقی را متزلزل کرده است؟

- (۱) کانتی‌ها
- (۲) ناتورالیست‌ها
- (۳) رئالیست‌ها
- (۴) نهیلیست‌ها

۵۰۵ کدامیک در مورد مفهوم اخلاق صحیح است؟

- (۱) فعلی غیر طبیعی است.
- (۲) فعلی طبیعی است.
- (۳) فعلی ضد طبیعی است.
- (۴) فعلی طبیعی یا غیر طبیعی است.

۵۰۶ کدامیک از حکما برای انسان قائل به غریزه نوعی بود؟

- (۱) افلاطون
- (۲) خواجه نصیرالدین طوسی
- (۳) ارسطو
- (۴) سقراط

۵۰۷ در کدام نظریه اخلاقی جایی برای غرایز انسانی دیده نشده است؟

- (۱) مکتب کانت
- (۲) داروینیسم
- (۳) مکتب مذهبی
- (۴) جدال خود و ناخود

۵۰۸ طرفداران کدام اندیشمند یا مکتب اخلاق، را ناشی از هوشیاری می‌دانند؟

- (۱) مادیون
- (۲) کانتی‌ها
- (۳) ارسطویی‌ها
- (۴) افلاطونی‌ها

۵۰۹ کدامیک به نظریه شهید مطهری در مورد اخلاق نزدیک‌تر است؟

- (۱) اخلاق مذهبی
- (۲) روح زیبا
- (۳) زیبایی عقلی
- (۴) همه نظریات قبول است مبتنی بر شرطی

اصل یکصد و پنجم: تصمیمات شوراها نباید مخالف موازین اسلام و قوانین کشور باشد.

اصل یکصد و ششم: انحلال شوراها جز در صورت انحراف از وظایف قانونی ممکن نیست. مرجع تشخیص انحراف و ترتیب انحلال شوراها و طرز تشکیل مجدد آنها را قانون معین می‌کند. شورا در صورت اعتراض به انحلال حق دارد به دادگاه صالح شکایت کند و دادگاه موظف است خارج از نوبت به آن رسیدگی کند.

● فصل هشتم: رهبر یا شورای رهبری

اصل یکصد و هفتم: پس از مرجع عالی‌قدر تقلید و رهبر کبیر انقلاب جهانی اسلام و بنیان‌گذار جمهوری اسلامی ایران حضرت آیت الله العظمی امام خمینی "قدس سره الشریف" که از طرف اکثریت قاطع مردم به مرجعیت و رهبری شناخته و پذیرفته شدند، تعیین رهبر به عهده خبرگان منتخب مردم است. خبرگان رهبری درباره همه فقها واجد شرایط مذکور در اصول پنجم و یکصد و نهم، بررسی و مشورت می‌کند هرگاه یکی از آنان را اعلم به احکام و موضوعات فقهی یا مسائل سیاسی و اجتماعی یا دارای مقبولیت عامه یا واجد برجستگی خاص در یکی از صفات مذکور در اصل یکصد و نهم تشخیص دهند او را به رهبری انتخاب می‌کنند و در غیر این صورت یکی از آنان را به عنوان رهبر انتخاب و معرفی می‌نمایند. رهبر منتخب خبرگان، ولایت امر و همه مسئولیت‌های ناشی از آن را بر عهده خواهد داشت. رهبر در برابر قوانین با سایر افراد کشور مساوی است.

اصل یکصد و هشتم: قانون مربوط به تعداد و شرایط خبرگان، کیفیت انتخاب آنها و آیین‌نامه داخلی جلسات آنان برای نخستین دوره باید به وسیله فقهای اولین شورای نگهبان تهیه و اکثریت با آرا آنان تصویب شود و به تصویب نهایی رهبر انقلاب برسد. از آن پس هرگونه تغییر و تجدیدنظر در این قانون و تصویب سایر مقررات مربوط به وظایف خبرگان در صلاحیت خود آنان است.

-۱۰۹ اصل یکصد و نهم:

شرایط و صفات رهبر:

- ۱- صلاحیت علمی لازم برای افتاد در ابواب مختلف فقه.
 - ۲- عدالت و تقوای لازم برای رهبری امت اسلام.
 - ۳- بینش صحیح سیاسی و اجتماعی، تدبیر، شجاعت، مدیریت و قدرت کافی برای رهبری.
- در صورت تعدد واجدین شرایط فوق، شخصی که دارای بینش فقهی و سیاسی قوی‌تر باشد مقدم است.

اصل یکصد و دهم: وظایف و اختیارات رهبر:

- ۱- تعیین سیاست‌های کلی نظام جمهوری اسلامی ایران پس از مشورت با مجمع تشخیص مصلحت نظام.
- ۲- نظارت بر حسن اجرای سیاست‌های کلی نظام.
- ۳- فرمان همه پرسى.
- ۴- فرماندهی کل نیروهای مسلح.
- ۵- اعلان جنگ و صلح و بسیج نیروها.
- ۶- نصب و عزل و قبول استعفاى:
- الف) فقهای شورای نگهبان.
- ب) عالی‌ترین مقام قوه قضائیه.
- ج) رئیس سازمان صدا و سیماى جمهوری اسلامی ایران.
- د) رئیس ستاد مشترک.
- ه) فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.
- و) فرماندهان عالی نیروهای نظامی و انتظامی.
- ۷- حل اختلاف و تنظیم روابط قوای سه‌گانه.
- ۸- حل معضلات نظام که از طرق عادی قابل حل نیست، از طریق مجمع تشخیص مصلحت نظام.

۶- امضا حکم ریاست جمهوری پس از انتخاب مردم - صلاحیت داوطلبان ریاست جمهوری از جهت‌دارا بودن شرایطی که در این قانون می‌آید، باید قبل از انتخابات به تایید شورای نگهبان و در دوره اول به تایید رهبری برسد.

۱۰- عزل رئیس جمهور با در نظر گرفتن مصالح کشور پس از حکم دیوان عالی کشور به تخلف وی از وظایف قانونی، یا رای مجلس شورای

- ۵۳۹ در قانون اساسی، دولت در رابطه با برخورداری از کدامیک از حقوق و آزادی‌های زیر، به ایجاد شرایط مساوی برای همه افراد مکلف شده است؟ (استخدامی ۹۹)
- (۱) حق مسکن (۲) حق تأمین اجتماعی (۳) حق شغل (۴) آزادی مطبوعات
- ۵۴۰ تعداد نمایندگان مجلس شورای اسلامی، پس از هر ده سال، حداکثر چه تعداد می‌تواند اضافه شود؟ (استخدامی ۹۹)
- (۱) پانزده نفر (۲) ده نفر (۳) بیست و پنج نفر (۴) بیست نفر
- ۵۴۱ در حقوق اساسی ایران، کدام مورد صحیح است؟ (استخدامی ۹۸)
- (۱) وزیر در مقابل تخلفات وزیران دیگر مسئولیت دارد.
 (۲) وزیر صرفاً در برابر مجلس شورای اسلامی مسئولیت دارد.
 (۳) وزیر صرفاً مسئول اعمال خود و وزارتخانه متبوع خودش است.
 (۴) وزیر در اموری که به تصویب هیئت وزیران می‌رسد، مسئول اعمال دیگران نیز هست.
- ۵۴۲ تشخیص تطابق قوانین با موازین اسلامی بر عهده کدام مقام یا مرجع است؟ (استخدامی ۹۸)
- (۱) رهبری (۲) فقهای شورای نگهبان (۳) مجمع تشخیص مصلحت نظام (۴) شورای نگهبان
- ۵۴۳ مصوبات کمیسیون‌های دولت، پس از تأیید کدام مقام یا مرجع زیر، لازم الاجرا خواهد بود؟ (استخدامی ۹۸)
- (۱) رئیس مجلس شورای اسلامی (۲) رئیس جمهور (۳) شورای نگهبان (۴) هیئت وزیران
- ۵۴۴ کدام نهاد اختیار رسیدگی به صحت اعتبارنامه نمایندگان مجلس شورای اسلامی را دارد؟ (استخدامی ۹۸)
- (۱) وزارت کشور (۲) مجلس شورای اسلامی (۳) شورای نگهبان (۴) کمیسیون مرکزی انتخابات
- ۵۴۵ در جمهوری اسلامی ایران، اعمال قوه قضاییه به وسیله کدام مورد صورت می‌گیرد؟ (استخدامی ۹۸)
- (۱) قضات دادگستری (۲) دیوان عالی کشور (۳) دادگاه‌های دادگستری (۴) رئیس قوه قضاییه
- ۵۴۶ تأمین رایگان کدامیک از حقوق زیر برای همه ملت، بر عهده دولت گذاشته شده است؟ (استخدامی ۹۸)
- (۱) وسایل آموزش و پرورش (۲) بهداشت و مسکن (۳) بیمه و خدمات درمانی (۴) حق دادخواهی و داشتن وکیل
- ۵۴۷ در قانون اساسی ایران، انتخاب شغل آزاد است، مگر آنکه مخالف با کدامیک از موارد زیر باشد؟ (استخدامی ۹۸)
- (۱) اسلام، مصالح عمومی و حقوق دیگران (۲) صرفاً موازین اسلام (۳) اسلام و نظم عمومی (۴) موازین اسلام و حقوق عمومی
- ۵۴۸ رئیس جمعیت هلال احمر کشور را کدام شخص یا نهاد منصوب می‌کند؟ (استخدامی ۹۷)
- (۱) رئیس جمهور (۲) شورای عالی هلال احمر (۳) وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (۴) کمیسیون بهداشت و درمان مجلس شورای اسلامی
- ۵۴۹ تشکیل کدامیک از شوراهای عالی زیر، در قانون اساسی مورد اشاره قرار گرفته است؟ (استخدامی ۹۷)
- (۱) شورای عالی فضای مجازی (۲) شورای عالی انقلاب فرهنگی (۳) شورای عالی اقتصاد (۴) شورای عالی امنیت ملی
- ۵۵۰ به موجب قانون اساسی، مقام معظم رهبری از طریق کدام نهاد زیر، مبادرت به حل معضلات نظام که از طرق عادی قابل حل نیستند، می‌نمایند؟ (استخدامی ۹۷)
- (۱) هیئت عالی حل اختلاف قوا (۲) مجمع تشخیص مصلحت نظام (۳) شورای نگهبان (۴) مجلس خبرگان
- ۵۵۱ به موجب قانون اساسی، اساساً مسئولیت امور برنامه و بودجه کشور بر عهده کدام مرجع است؟ (استخدامی ۹۷)
- (۱) وزیر امور اقتصادی و دارایی (۲) هیئت وزیران (۳) رئیس جمهور (۴) رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور
- ۵۵۲ تهیه لوایح قضایی، از وظایف کدام مرجع است؟ (استخدامی ۹۷)
- (۱) رئیس قوه قضاییه (۲) شورای عالی قضایی (۳) هیئت وزیران (۴) وزیر دادگستری
- ۵۵۳ به موجب قانون اساسی، کدام مرجع می‌تواند در حدود وظایف خود، طرح‌هایی تهیه و به مجلس شورای اسلامی پیشنهاد کند؟ (استخدامی ۹۷)
- (۱) کمیسیون‌های متشکل از چند وزیر (۲) شورای عالی امنیت ملی (۳) شورای عالی استان‌ها (۴) شورای عالی انقلاب فرهنگی
- ۵۵۴ به موجب قانون اساسی، کارمندان دولت به طور همزمان در کدامیک از مشاغل زیر، می‌توانند فعالیت داشته باشند؟ (استخدامی ۹۷)
- (۱) مدیریت عامل شرکت‌های سهامی خاص (۲) مدیریت عامل شرکت‌های تعاونی اداره (۳) مشاوره حقوقی (۴) عضویت در هیئت مدیره شرکت‌های سهامی عام